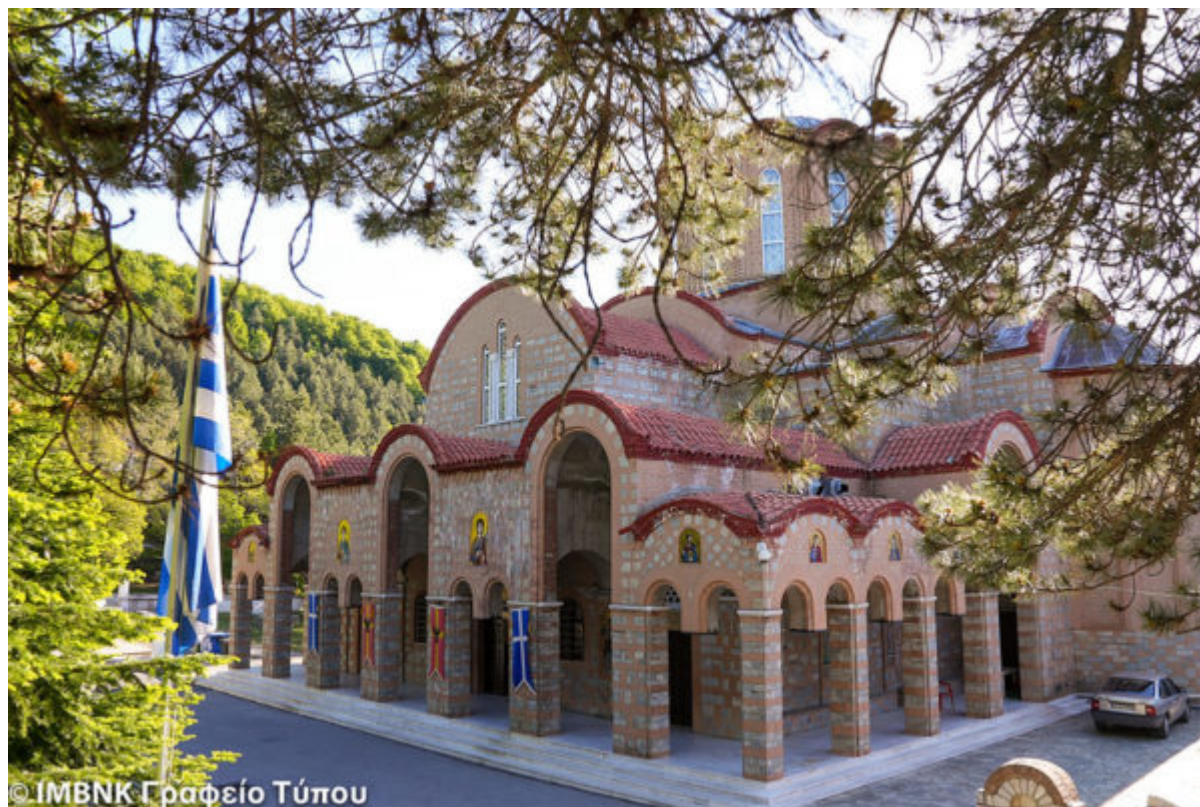

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων λειτούργησε και κήρυξε το θείο Λόγο. Στη συνέχεια τέλεσε μνημόσυνο για τα θύματα της Γενοκτονίας και εκφώνησε επίκαιρη ομιλία. Οι εκδηλώσεις ολοκληρώθηκαν με τρισάγιο και καταθέσεις στεφάνων στο μνημείο του Υψηλάντη που βρίσκεται πλησίον του Ιερού Ναού.

© IMBNK Γραφείο Τύπου

© IMBΝΚ Γραφείο Τύπου

© IMBΝΚ Γραφείο Τύπου

Στο κήρυγμά του ο Σεβασμιώτατος τόνισε:

«Ίδε υγιής γέγονας, μηκέτι άμάρ-τανε, ίνα μή χειρόν σοί τι γένηται». Τέσσερις εικόνες μās παρουσίασε τό σημερινό εύαγγελικό ανάγνω-σμα. Ή πρώτη εικόνα είναι ενός δυστυχισμένου ανθρώπου, ενός παραλύτου, ό όποιος ανάμεσα σέ άλλους άσθενείς ανθρώπους, τυ-φλούς, κωφούς καί άναπήρους, περιμένει επί τριάντα όκτώ χρόνια τή θεραπεία του, περιμένει μήπως προφθάσει νά μπει μέσα στήν Προ-βατική κολυμβήθρα, όταν θά κατέλ-θει ό άγγελος για νά ταραξει τό νερό, ώστε νά θεραπευθεί.

Ή δεύτερη εικόνα είναι ή εικόνα του Χριστου πού μέ στοργή τόν πλησιάζει καί τόν θεραπεύει. Ή τρίτη, είναι ή θλιβερή εικόνα τών Ιουδαίων, οί όποιοι βλέπουν έναν συνάνθρωπό τους, ό όποιος μετά από τριάντα όκτώ χρόνια στέκεται καί πάλι στά πόδια του καί σηκών-νει τό κρεβάτι του για νά άπο-μα-κρυνθει από εκεί πού

περίμενε τό-σα χρόνια, και τό μόνο πού ἔχουν νά τοῦ ποῦν εἶναι ὅτι ἦταν Σάβ-βατο και δέν ἐπιτρεπόταν νά ση-κώσει τό κρεβάτι του, νά ἐργασθεῖ δηλαδή.

Ἡ τέταρτη τέλος εἰκόνα εἶναι αὐτή τοῦ Ἰησοῦ, πού συναντᾷ και πάλι τόν πρῶην παράλυτο, γιά νά τοῦ ὑπομνήσει μέ ἀγάπη ὅτι εἶναι ἤδη ὑγιής και θά πρέπει νά ἀπο-φεύγει τήν ἀμαρτία γιά νά μήν πά-θει κάτι χειρότερο.

«Ἴδε ὑγιής γέγονας, μηκέτι ἀμάρ-τανε, ἵνα μή χειρόν σοί τι γένηται».

Ἄς σταθοῦμε γιά λίγο σέ αὐτήν τήν τελευταία εἰκόνα.

Ὁ Χριστός δέν ἐννοεῖ μέ τήν προτροπή του πρὸς τόν παράλυτο ὅτι ἡ ἀναπηρία ἀπό τήν ὁποία ὑπέ-φερε ὀφειλόταν σέ κάποια ἀμαρ-τία, ὅπως πίστευαν πολλές φορές οἱ Ἰουδαῖοι. Εἶναι, ἄλλωστε, πιθα-νόν, νά εἶχε γεννηθεῖ ὁ ἄνθρωπος παράλυτος, γι' αὐτό και βρισκόταν στή θέση αὐτή ἐπὶ τριάντα ὀκτώ χρό-νια και περίμενε.

Αὐτό πού ἐννοεῖ ὁ Χριστός εἶναι ἡ ἀνάγκη νά προσέχει στό ἐξῆς νά μήν πέσει στήν ἀμαρτία, διότι αὐτό πού μπορεῖ νά πάθει ὁ ἄνθρωπος ἐξαιτίας τῆς ἀμαρτίας εἶναι πολύ σοβαρότερο ἀπό αὐτό τό ὁποῖο μπορεῖ νά τοῦ δημιουργήσει μία σω-ματική ἀσθένεια, γιατί ἡ ἀμαρ-τία δημιουργεῖ ψυχικές ἀσθένειες και βλάβες, οἱ ὁποῖες εἶναι πολλές φορές ἀθεράπευτες και ἀμετάκλη-τες και μποροῦν νά ὀδηγήσουν τόν ἄνθρωπο ἀκόμη και στόν πνευ-μα-τικό θάνατο.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐνδιαφερόμεθα συνήθως γιά τίς σω-ματικές μας ἀσθένειες. Ἐπισκε-πτό-μεθα ἰατρούς, κάνουμε ἐξετά-σεις, παίρνουμε φάρμακα και φροντίζουμε νά θεραπευθοῦμε ἀπό ὅ,τι μᾶς ταλαιπωρεῖ και μᾶς κάνει νά ὑποφέρουμε σωματικά. Κάνου-με ὅμως τό ἴδιο και γιά τίς ἀσθέ-νειες τῆς ψυχῆς μας; Ἐνδιαφερό-μεθα γιά τήν ὑγεία της; Φροντίζου-με νά ἐξετάζουμε τήν ψυχὴ μας και νά ἐλέγχουμε ἂν ἀσθενεῖ ἢ ἂν ἔχει τραύματα και πληγές πού δημιουρ-γοῦν ἡ ἀμαρτία, τά πάθη και οἱ ἀδυ-ναμίες μας, οἱ ἀμαρτωλοὶ λο-γι-σμοὶ και οἱ πονηρές ἐπιθυμίες; Ἐπισκεπτόμεθα τούς πνευμα-τι-κοὺς ἰατρούς, οἱ ὁποῖοι μποροῦν νά διαπιστώσουν τίς ἀσθένειες και τά τραύματα τῆς ψυχῆς μας, νά δια-γνώσουν τίς αἰτίες πού τά προκά-λεσαν και νά τά ἐπιδέσουν, ἐπιχέ-οντας, ὅπως ὁ καλὸς Σαμαρεῖτης τῆς παραβολῆς, «ἔλαιον και οἶ-νον», τή χάρη δηλαδή και τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, και ἀκόμη νά μᾶς δώσουν τά κατάλληλα φάρμακα, τά ὁποῖα θά μᾶς θεραπεύσουν, και πάνω ἀπό ὅλα τό φάρμακο τῆς ἀθα-νασίας, τό Σῶμα και τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τό ὁποῖο παρέχει ἡ Ἐκκλησία μας μέ τό θεοσύστατο μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας;

Ἐάν δέν ἔχουμε ἐνδιαφερθεῖ μέ-χρι τώρα γιά τήν ὑγεία τῆς ψυχῆς μας, ἐάν δέν ἔχουμε φροντίσει νά τήν ἐξετάσουμε, νά τήν ἐλέγξουμε και νά τήν θεραπεύσουμε, ἐφόσον χρειάζεται, τότε εἶναι ἀνάγκη νά τό κάνουμε. Εἶναι ἀνάγκη νά σπεύ-σουμε στόν κατάλληλο ἰατρό πού μπορεῖ νά μᾶς βοηθήσει, ἀλλά και νά φροντίσουμε και ἐμεῖς οἱ ἴδιοι νά τήν προστατεύουμε ἀπό τήν ἀμαρτία και τίς πτώσεις σέ αὐτήν, νά

τήν προστατεύουμε από κάθε τι πού τήν λερώνει καί τήν μολύνει, από κάθε τι πού τῆς δημιουργεῖ πληγές καί ἀποστήματα, ὥστε νά μήν νοσήσει βαρειά, ἤ, ἐάν νόσησε ἤδη, νά θεραπευθεῖ.

Καί ἀκόμη ἄς φροντίζουμε νά τήν τροφοδοτοῦμε μέ τή μελέτη τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, μέ τήν προσευχή, μέ τόν ἀγώνα μας ἐναντίον τῶν πειρασμῶν, μέ τήν προστασία πού τῆς παρέχει ἡ ταπεινοφροσύνη καί ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά μήν τήν τρυποῦν «τά πεπυρωμένα βέλη τοῦ πονηροῦ» καί νά μήν τήν τραυμα-τίζουν καί τήν μολύνουν. Ἄς προ-σπαθοῦμε ἀκόμη νά τήν καθαρί-ζουμε διά τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως καί τῆς θείας Εὐ-χα-ριστίας, ὥστε νά παραμένει ὑγι-ής καί νά μήν κινδυνεύει νά παρα-λύσει καί πολύ περισσότερο νά μήν νεκρωθεῖ καί πεθάνει πνευματικά.

Ἄς ἀκούσουμε, γι' αὐτό καί ἐμεῖς σήμερα τήν προτροπή τοῦ Κυρίου μας πρὸς τόν παράλυτο τῆς Προ-βατικῆς κολυμβήθρας: «Ἴδε ὑγιῆς γέγονας, μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μή χεῖρόν σοί τι γένηται», καί ἄς τήν ἀκολουθήσουμε.

Βλέπετε τήν περίοδο αὐτή πόσο ἀκολουθοῦμε τίς ὁδηγίες τῶν ἱατρῶν καί προσέχουμε νά μήν ἀσθενήσουμε καί παρακολουθοῦμε καθημερινά πόσοι πεθαίνουν, σάν νά ἔχουμε πόλεμο. Καλά κάνουμε καί προσέχουμε, καί πρέπει νά τό κάνουμε καί μέσα ἀκόμη στόν ἱερό ναό νά προφυλασσόμεθα. Ἀλλά «ἐνός ἐστί χρεία», καί αὐτό τό ἓνα εἶναι ἡ ψυχὴ μας. Ἄν ἀφήσουμε τήν ψυχὴ μας καί φροντίσουμε μόνο τό σῶμα, θά ἀκούσουμε αὐτό πού εἶπε ὁ Κύριος. Θά πρέπει νά φροντίζουμε τήν ψυχὴ μας, γιὰ νά μήν πεθάνουμε αἰώνια. Νά ζήσουμε σέ αὐτὴ τὴ ζωὴ, ὅλα αὐτά τά χρόνια πού μᾶς δίδει ὁ Θεός, καί νά τά ζήσουμε φροντίζοντας τήν ὑγεία μας, ἀλλὰ πάνω ἀπὸ ὅλα εἶναι ἡ ψυχικὴ ὑγεία. Γι' αὐτό ἄς ἀκολουθήσουμε τήν προτροπή τοῦ Κυρίου μας.

© ΙΜΒΝΚ Γραφείο Τύπου

© ΙΜΒΝΚ Γραφείο Τύπου

ΟΜΙΛΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ Κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Έκατόν δύο χρόνια συμπληρώ-θη-καν φέτος από τήν ημέρα εκεί-νη, ή όποία συνδέθηκε μέ ένα από τά φοβερότερα έγκλήματα τοῦ 20ου αἰῶνος, τή Γενοκτονία τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, από τή 19η Μαΐου τοῦ 1919, κατά τήν όποία ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ Ἀτα-τούρκ ἀποβιβάσθηκε στό λιμάνι τῆς Σαμψούντας.

Δέν ἄρχισε οὔτε τελείωσε τότε τό ἀποτρόπαιο αὐτό έγκλημα. Εἶχε ἀρχίσει ἤδη τά προηγούμενα χρό-νια μία εὐρύτερη προσπάθεια έξο-ντώσεως τῶν λαῶν πού ζοῦσαν στά ἐδάφη τῆς Ὁθωμανικῆς αὐτο-κρατορίας, μέ πρώτους τούς Ἀρμε-νίους πού κατεσφάγησαν τό 1915.

Οἱ Νεότουρκοι ἔβαλαν τώρα στό στόχαστρο τούς Ποντίους. Προ-σπάθησαν νά τούς έξοντώσουν μέ έκτοπισμούς, εκείνοι ὅμως ἀντι-στάθηκαν καί ὀργάνωσαν ἀντάρ-τικο. Ἀπό τό φθινόπωρο τοῦ 1916 ἄρχισαν συστηματικές σφαγές, διωγ-μούς, έκτοπισμούς πού διήρ-κεσαν μέχρι τό καλοκαίρι τοῦ 1917. Ὀργάνωσαν πορεῖες θανά-του γιά χιλιάδες χριστιανούς, ἀνά-μεσά τους ἡλικιωμένους καί γυ-ναι-κόπαιδα, πού στάλθηκαν στήν έξορία, ἀφοῦ ἀναγκάσθηκαν νά βαδίζουν επί

πολλές ημέρες στην ένδοχώρα της Ανατολίας μέσα στο κρύο και την πείνα, με σκοπό να εξοντωθούν από τις άφορητες ταλαιπωρίες.

Τους άνδρες και τους νέους είτε τους έκτελοῦσαν ὁμαδικά στά χωριά τους, είτε τους στρατολογοῦσαν στά τάγματα καταναγκαστικής ἐργασίας, τά περιβόητα «Άμε-λέ Ταμπουρού», ὅπου ἐξα-ντλοῦντο καί πέθαιναν.

Ἡ κατάσταση στην περιοχή ἦταν ἔκρυθμη ἐξαιτίας τῆς δράσεως ποικίλων ἡμιστρατιωτικῶν ὁμάδων. Ἀπό τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1916 μέχρι τόν Φεβρουάριο τοῦ 1918 ἡ περιοχή τῆς Τραπεζοῦντος καί ὁ ἀνατολικός Πόντος βρισκόταν ὑπό τήν κατοχή τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ.

Ὁ Κεμάλ Ἀτατούρκ ἐφθασε ἐκεῖ μέ σκοπό νά περιορίσει τή δράση διαφόρων ἐνόπλων συμμοριῶν. Σύντομα ὅμως συναντήθηκε μέ τόν ἀρχηγό τῶν συμμοριῶν, πού λυμαίνονταν τούς χριστιανικούς πληθυσμούς στην πε-ριοχή τῆς Τραπεζοῦντος, τόν Τοπάλ Ὀσμάν, καί συγχρόνως ἐνίσχυσε καί τούς Τούρκους στρατιῶτες, πού εἶχαν παραμείνει στην Ἀνατολία, ἐναντίον τῶν χριστιανῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς. Ἐφθασαν μάλιστα μέχρι τοῦ σημείου νά κάψουν ζω-ντανούς τούς κατοίκους δύο χωριῶν τῆς Κερασοῦντος μέσα στόν ναό τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Πολλοί ἦταν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι στην προσπάθειά τους νά γλιτώ-σουν ἀπό τούς διωγμούς καί τίς σφαγές τῶν Τούρκων περνοῦσαν τά σύνορα καί κατέφευγαν στά παράλια τῆς Γεωργίας ἤ στόν Καύ-κασο ὡς πρόσφυγες.

«Ίσως μόνον ὁ Πόντος, ἀνάμεσα σ' ὅλα τά μέρη τοῦ μικρασιατικοῦ ἑλληνισμοῦ, νά προσέφερε τίς περισσότερες θυσίες. Τά βουνά, τά δύσβατα καί χιονοσκεπαστά βουνά τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀνατολῆς, πρὸς τήν Σεβάστεια, τήν Τοκάτη καί τό Τσορούμ, ὑπῆρξαν ὁ Γολγοθάς τοῦ ἐκτοπισμένου ἑλληνι-σμοῦ», ἔγραφε στίς 17 Ἰανουαρίου τοῦ 1919 ὁ μητροπολίτης Νικοπό-λεως καί Κολωνείας Γερβάσιος Σου-μελίδης.

Τά δεινά τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλλη-νισμοῦ δέν σταμάτησαν τό 1919. Τότε ἄρχισαν τά χειρότερα. Ἡ ἀλ-λαγή τῆς πολι-τι-κῆς καταστά-σεως στην Τουρκία καί ἡ ὁλο-κλη-ρωτική ἐπικράτηση τοῦ Μουστα-φᾶ Κεμάλ τόν ἐπόμε-νο χρόνο ἀνέκοψε τίς ἐλ-πίδες τῶν Ποντίων πού ἐπεδίω-καν τήν ἀνεξαρτησία τους. Ἡ ἀνα-γνώρι-ση ἀπό τίς με-γάλες Δυνάμεις πού ἀκολούθησε ἐξανέμισε σχεδόν ὁλοκληρωτικά τίς προσδοκίες τους Ἑλλήνων γιά εὐνοϊκή λύση τοῦ προβλή-ματός τους.

Ἄρχισαν παρ' ὅλα αὐτά διαπραγ-μα-τεύσεις μέ τούς Τούρκους γιά ἕναν Πόντο αὐτό-νομο πού θά ἐξα-σφάλιζε τήν ἰσο-πολιτεία σέ Ἑλ-λη-νες καί Τούρ-κους. Γιά τόν σκοπό αὐτό συναν-τήθηκε ὁ μητρο-πολί-της Τραπεζοῦν-τος Χρύσανθος στην

Κων-σταντι-νούπολη μέ άντι-προσώπους του Κεμάλ, όμως κα-μία συμφωνία δέν έπετεύχθη, κα-θώς οι Τουρκοι είχαν άλλα σχέδια και είχαν ήδη κατά νοϋ τή δημι-ουργία ενός τουρκικοϋ κρά-τους, στό όποιο δέν θά υπήρχαν ούτε δια-φορετικές έθνότητες ούτε δια-φο-ρετικές θρησκείες.

Στή διετία πού ακολούθησε, 1920-1922, ό Ποντιακός Έλληνι-σμός πέρασε τήν όδυνηρότερη φά-ση τής ιστορίας του, τή φρι-κτό-τε-ρη φάση τής Γενοκτονίας πού όλο-κλη-ρώθηκε μέ τόν ξεριζωμό πού επέβα-λε ή Συνθήκη τής Λω-ζάνης.

Οι Τουρκοι, έχοντας κλείσει τά άνοικτά μέτωπα στή Μικρά Άσία, συνέχισαν τήν εξόντωση τών Έλ-λήνων. Έκείνοι προσπαθοϋσαν νά άντισταθοϋν όσο μποροϋσαν, αλλά δέν ήταν εύκολο, καθώς δέν είχαν από κανένα βοήθεια.

Ό Κε-μάλ Άτατούρκ χρησιμο-ποί-η-σε όλα τά μέσα για νά κάμψει τήν άντίσταση του Ποντιακοϋ Έλ-λη-νι-σμοϋ. Γνώριζε πώς θά λυγί-σει, άν μείνει άκέφαλος. Καί αυτό στό-χευε. Άρχισαν, λοιπόν, νά δικά-ζουν και νά έκτελοϋν μέ τό αίτιο-λογικό τής έθνικής δράσεως κατά τής Τουρκίας κληρικούς και έπι-στήμονες, έμπο-ρους και δια-νου-μέ-νους. Κατάλογοι μέ τά όνό-μα-τά τους αναρτῶντο στή Νομαρ-χία τής Τραπεζοϋντος και καθημε-ρινά οι Έλ-ληνες όδηγοϋν-το στό μαρ-τύ-ριο.

Μεταξύ τών πρώτων και ό Νίκος Καπετανίδης. Στίς αρχές του 1921 κλήθηκε νά παρουσιασθεϊ μαζί μέ τόν έπίτροπο του μητροπολίτου Χρυσάνθου, Ματθαϊο Κωφίδη, και τόν Άλέ-ξαν-δρο Άκριτίδη, μέλος τής έπιτροπής προσφύγων Τραπε-ζοϋ-ν-τος, στό λεγόμενο δικαστήριο τής άνεξαρτησίας. Λίγο νωρίτερα είχε γράψει στον φίλο του Φίλωνα Κτενίδη, πού άγωνιζόταν μέ τόν έλληνικό στρατό στό μικρασιατικό μέτωπο. «Τρέχεις λιγότερους κιν-δύ-νους από μένα. Νά ξέρεις πώς δέν στέκεται γερά τό κεφάλι μου στους ὤμους μου. Μά αυτό δέν ση-μαίνει τίποτε. Κυττάχτε νά κάμετε καλά τή δουλειά σας και δέν πει-ράζει άν λείψουν και μερικά κε--φάλια ... σάν τό δικό μου. Χα-λάλι για τήν έλεύθερη Πατρί-δα». Μετά από πολύμηνη φυλάκι-ση στήν Άμά-σεια κυ-κλοφόρησε ή δυσά-ρε-στη είδηση: «Κρέμασαν τόν Κωφί-δην, τόν Άκριτίδη και τόν Καπε-τα-νίδη».

«Υπό τήν ένοχον άδιαφορίαν τής χριστιανικής Δύσεως έν έτει 1453 έπeseν ή Κωνσταντινούπολις και έν έτει 1461 ή Τρα-πεζοϋς και κατεστράφη όλόκληρος άκμαϊος πολιτισμός. Τη ένόχω συνεργία δύο μεγάλων χριστιανικῶν Δυνά-μεων, τής Αϋστρίας και τής Γερμα-νίας, κατά τά έτη 1914-1918 έσφά-γη υπό τών Νεοτούρκων όλόκλη-ρον έθνος τό Άρμενικόν και έκα-τον-τάδες χιλιάδων Έλλήνων βιαί-ως απεσπά-σθησαν από τών έστιῶν αυτών και απέθανον έν τη έξορία.

Τη ένόχω συνεργία τών συμμα-χων χριστιανικῶν Δυνάμεων τής Δύσεως κατά τά έτη 1919-1922 τό έθνικόν κίνημα τών Τούρκων του Μουσταφά Κεμάλ πασά

συνε-πλή-ρωσε τό ἔργον τῶν Νεοτούρκων καί ἀπηγχόνισε κατά χιλιάδας Ἑλ-ληνες κλη-ρικούς καί προκρί-τους τοῦ Πόντου ... Καί ἐσβέσθη ἡ Ἐκ-κλησία τῆς Τραπεζοῦντος καί ἡ κληρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἀλ-λο-τρίοις ... Ὅδοί Τραπεζοῦντος πεν-θοῦσι παρά τό μή εἶναι ἐρχομέ-νους ἐν ἑορτῇ· πᾶσαι αἱ πύλαι αὐ-τῆς ἠφανισμέναι ... καί αὕτη πικραι--νομένη ἐν ἑαυτῇ».

Αὐτός πού τά ἔγραφε εἶχε ἀπό-λυτη γνώση τῆς καταστάσεως. Ἦταν ὁ μητροπολίτης Τραπεζοῦ-ντος Χρῦσανθος. Καί τά λόγια του ἀνταποκρίνονται ἀπολύτως στήν ἀλήθεια.

Στό διάστημα μεταξύ τῶν ἐτῶν 1914 καί 1922 ἐξοντώ-θηκαν 200.000 περίπου Ἑλλήνες τοῦ Πό-ντου. Ἑλληνικές πόλεις μέ συνε-χῆ ζωή καί πολιτισμό γιά περισ-σό-τερο ἀπό 2700 χρόνια κατα-στρά-φη-καν. Σχολεῖα, ἐκκλη-σίες, ἰδρύ-μα-τα ἐρημώθηκαν. Σύμφωνα μέ τούς ὑπολογισμούς τῶν ἱστορικῶν 815 ἑλληνικές κοι-νότητες, 1.134 ἐκκλησίες καί 960 σχολεῖα κατα-στράφηκαν. 353.000 Ἑλλήνες, κά-τοικοι τοῦ Πόντου, σφαγιάσθηκαν, ἐξοντώθηκαν ἢ πέ-θαναν στίς πορεῖες ἀπό τίς κακουχίες καί τήν πεῖνα συνο-λικά. Ἀνυπολόγιστο εἶναι καί τό κόστος τῶν περιου-σιῶν καί τῶν χρημάτων πού ἄφησαν οἱ Ἑλλη-νες φεύγοντας ἀπό τίς ἐστίες τους. Ἡ κτηματική τους περιουσία ὑπο-λογίζεται σέ περισσότερα ἀπό 25 ἑκατομμύρια χρυσές τουρκικές λί-ρες, ἐνῶ τά κοσμήματα, τά χρήμα-τα καί τά χρε-όγραφα ὑπολογίζο-νται σέ περί-που 90 ἑκατομμύρια, χωρίς νά προσ-μετρήσει κανεῖς τά εἰσο-δή-ματα ἀπό τήν ἀκίνητη περι-ουσία, πού ἦταν ἀκόμη μεγαλύ-τερα.

Ὁ Ποντιακός Ἑλληνισμός, πού εἶχε ἀντέξει ἀναρίθμητες δυσκο-λίες γιά αἰῶνες καί εἶχε κατορθώ-σει νά φθάσει στίς τελευταῖες δε-κα-ετίες καί πάλι σέ ἐντυπω-σια-κή ἀνάπτυξη καί ἀκμή, ἀξιο-ποιώ-ντας τά μεταλλεῖα καί τίς δυνα-τότητες πού προσέφερε τό ἐμπόριο καί οἱ ἀνταλλαγές μέ τίς περιοχές τῆς Κριμαίας, ὁ Ποντιακός Ἑλλη-νι-σμός πού χάρη στήν οἰκονομική του ἄνθησις εἶχε κατορθώσει νά εὐημερεῖ καί νά παρουσιάζει καί δημοσιονομική ἄνοδο, ἀναγκά-σθη--κε νά ἐγκαταλείψει κάτω ἀπό τίς πιό τραγικές συνθῆκες γιά πᾶ-ντα τόν τόπο του. Νά ἐγκατα-λεί-ψει τή γῆ τῶν πατέρων του καί νά πάρει τόν δρόμο τῆς προσφυ-γιάς, ἔχοντας μαζί του ἐλάχιστα ροῦχα μαζί μέ τίς εἰκόνες τῶν Ἀγίων.

Ἄν κάτι τούς κρατοῦσε ὀρθίους καί τούς ἔδινε τή δύναμη νά συνε-χίσουν τόν δρόμο τους μέχρι τήν Ἑλλάδα ἦταν οἱ μνημες ἀπό τούς προγόνους τους, πού ἤθελαν νά τίς διατηρήσουν ἀναλλοίωτες, ἄγω---νιζόμενοι νά στήσουν μία και-νούργια ζωή στή νέα πατρίδα.

«Ἀπό τίς 30.000 ἐκτοπισθέντες Ἑλ--ληνες, ἐκ τῶν παραλίων τοῦ Πό-ντου τό 1921 στό Χαρπούτ, ἔφθασαν μόλις 5.000», γράφει ὁ Ἀμερικανός ταγματάρχης Ὅουελ, ἐπικεφαλῆς τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπι---τροπῆς πού περιόδευσε στήν περιοχή. «Οἱ

ἄλλοι ἐκτελέσθηκαν ἢ πέθαναν στὸν μακρὺ δρόμο τῆς ἐξορίας», συνεχίζει. «Μετρήσαμε καθ' ὁδὸν 3.000 πτώματα κατὰ μῆκος τῶν ὁδῶν, βορὰ τῶν σκύλων, τῶν λύκων καὶ τῶν γυπαε-τῶν, διότι ἀπαγορεύουν οἱ Τοῦρ-κοι στοὺς συγγενεῖς τους νὰ τοὺς θά-ψουν! Τοῦρκοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶτες προβαίνουν σὲ ἀπί-στευ-τες ἀγριότητες».

Ἡ διάσημη Ἀμερικανίδα δημο-σιο-γράφος Ἑθελ Τόμσον μετέ-δω-σε: «Καθ' ὁδὸν συναντούσαμε ὁμί-λους γερόντων, παιδιῶν, σὲ μία ἀτε-λείωτη πορεία μαρτυρίου, ὅπου ἔπεφταν νεκροὶ ἀπὸ τὴν ἐξά-ντλησιν καὶ ἀπὸ τὰ χτυπήματα τῶν συνοδῶν Τούρκων. Οἱ περισ-σότεροι ἐκλιπαροῦν τὸν θάνατον. Στὴν πόλη Μεζερέχ, ξαφνικά ἀκού----σαμε φωνές περίπου τριακο-σίων παιδιῶν μαζεμένα σὲ κύκλο. Εἴκοσι τσανταρμάδες-χωροφύλα-κες πού κατέβηκαν ἀπὸ τὰ ἄλογά τους, χτυποῦσαν σκληρά καὶ ἀνε-λέητα τὰ παιδιὰ μέ τὰ μαστίγια καὶ τὰ τρυποῦσαν μέ τὰ ξίφη τους γιὰ νὰ μὴν κλαῖνε. Τό θέαμα ἦτο πρω-τοφανές, φρικῶδες! ... Ἡ Ἀμε-ρι-κανικὴ Ὑπηρεσία», καταλήγει ἡ δημοσιογράφος, «ὕπολογίζει τοὺς Ἑλλη-νες πού ἐξολόθρευσαν οἱ Τοῦρκοι στὴ Σεβάστεια σὲ τριάντα χιλιάδες».

Πόσοι ἦταν συνολι-κά οἱ Ἑλλη-νες τοῦ Πόντου πού ἐκτοπίσθηκαν καὶ πόσοι αὐτοὶ πού ἔπесαν θύμα-τα μιᾶς φοβερῆς καὶ ἀπάνθρωπης γενοκτονίας εἶναι ἄγνωστο. Τὰ ποντιακά σωματεῖα ὑπολογίζουν ὅτι οἱ Πόντιοι πού ἐγκατα-στάθη-καν στὴν Ἑλλάδα ἦταν περίπου 400.000.

Στά 102 χρόνια πού πέρασαν οἱ Ἑλλη-νες τοῦ Πόντου ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνισμός δέν ξέ-χασαν τί συνέβη. Ὁ Ποντιακός Ἑλ-ληνισμός δέν ξέχασε ποτέ οὔτε τίς παραδόσεις οὔτε τὰ ἥθη οὔτε τὰ ἔθιμα οὔτε τοὺς χορούς οὔτε τὰ τραγούδια τοῦ Πόντου, πού ἐκ-φρά-ζουν τὸν πόνο ἀλλὰ καὶ τὴ λαχτά-ρα τῆς ψυχῆς τους γιὰ τίς πατρο-γονικὲς τους ἐστίες, καὶ ἀγωνίζο-νται γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς θη-ριωδίας πού ὑπέστησαν καὶ τῆς Γενο-κτονίας ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμο.

Ὁ ἀγώνας ὅμως γιὰ τὴν ἀναγνώ-ριση τῆς Γενοκτονίας πού ὑπέστη ὁ Ποντιακός Ἑλληνισμός δέν εἶναι χρέος μόνο τῶν Ποντίων ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὅλου τοῦ πολιτισμένου καὶ δημο-κρα-τικοῦ κόσμου.

Εἶναι χρέος μας, ἰδιαίτέρως φέ-τος πού τιμοῦμε τὰ 200 χρόνια ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ παλιγ-γενεσία, γιὰ τὴν ὁποία ἀγωνί-σθη-κε καὶ ὁ Πο-ντι-ακός Ἑλλη-νισμός, νὰ ἀγωνι-σθοῦ-με ὅλοι μαζί, ἔνω-μένοι, καὶ ἰδίως οἱ Πόντιοι, μέ μία ψυχὴ καὶ μέ μία φωνή, χωρὶς διαι-ρέσεις καὶ δια-σπά-σεις, γιὰ νὰ δι-και-ωθοῦν τὰ θύ-μα-τα μιᾶς ἀπάν-θρω-πης καὶ ἀπο-τρό-παιης ἐξοντώ-σεως καὶ νὰ καταδικαστοῦν ἀπερί-φραστα τὰ φοβερά ἐγκλήματα ἐναντίον τους καὶ κατὰ τῆς ἀν-θρῶ---πότητος.

Τίποτε δέν θὰ μπορέ-σουμε νὰ ἐπιτύχουμε, ἐάν δέν εἴ-μα-στε ἔνω-μένοι. Ἄς μὴν τό

ξε-χνοῦ-με αυτό!

Καί ἄς μὴν ξεχνοῦμε ἀκόμη ὅλοι οἱ Ποντιακοὶ Σύλλογοι καὶ τὰ Πο-ντιακὰ Σωματεῖα ὅτι, ἐμεῖς πού κατοικοῦμε στήν Ἡμαθία ἔχουμε ἓνα προνόμιο μοναδικό, ὄχι μόνο πανελλαδικό ἀλλά καὶ παγκόσμιο, πού κανεὶς ἄλλος δέν ἔχει: νὰ ἔχουμε τὸν Πόντο στήν Ἡμα-θία, δηλαδή στήν Παναγία Σουμελᾶ. Νὰ ἔχουμε τὸ μοναδικό αὐτὸ κει-μή--λιο, τὴ θαυματουργή εἰκόνα τῆς Πα-ναγίας μας, τὸ Προσκύνημά της, καὶ νὰ καταφεύγουμε ἐδῶ, ὅπως κατέφευγαν καὶ οἱ πατέρες μας καὶ τῆς ἐμπιστευ-όταν τὰ προ-βλήματά τους καὶ τῆς ἐξέφραζαν τὸν πόνο τους.

Ἄν ἐμεῖς περιφρονοῦμε τὴν Πα-να---γία Σουμελᾶ, ἂν ἀγνοοῦμε τὸ μοναδικό αὐτὸ προνόμιο καὶ τὴν τιμὴ πού ἔχουμε, καὶ προτιμοῦμε νὰ μένουμε στὸ γράμμα τῶν ἀπο-φάσεων, καὶ νὰ διχαζόμαστε, τότε ἀπὸ ποῦ θὰ ζητήσουμε συμπαρά-στα-ση γιὰ τὴ δικαίωση τῶν νε-κρῶν μας; Καὶ μὴ ξεχνοῦμε ὅτι τὸ γράμμα κτείνει, τὸ πνεῦμα ζωογονεῖ.

Ἄν δέν ζητήσουμε συμ-παράστα-ση ἀπὸ τὴν Κυρία Θεο-τόκο, ἀπὸ τὴν Παναγία Σουμελᾶ, τότε ἀπὸ ποιὸν νὰ περιμέ-νουμε συμ-πα-ρά-στα-ση καὶ βοήθεια; Ἀπὸ τίς ξένες δυνάμεις, ὅταν ἐμεῖς εἴμαστε διχασμένοι;

Τὸ γνωρίζουμε ὅλοι: τὰ παιδιὰ πρῶ-τα στὴ μητέρα τους καταφεύ-γουν καὶ ὕστερα στὸν πατέρα τους καὶ σέ ὅλους τοὺς ἄλ-λους.

Αὐτὸ ἄς κάνουμε καὶ ἐμεῖς. Ἄς ζητήσουμε ὅλοι, ἔνω-μένοι, ἀπὸ τὴν Παναγία Σουμελᾶ νὰ εἶναι συμπαραστάτις μας στὸν ἀγώ-να γιὰ τὴν ἀναγνώ-ριση τῆς Γενο-κτο-νίας τῶν πατέ-ρων μας. Ἄς μὴν δώ-σουμε μέ τὴ στάση μας σέ τρί-τους τὸ δικαίωμα νὰ ἐπανα-λάβουν καὶ γιὰ μᾶς τοὺς στίχους τοῦ ἐθνι-κοῦ μας ποιητῆ:

«Μὴν εἰποῦν στὸν στοχασμό τους

τὰ ξένα ἔθνη ἀληθινά:

Ἐάν μισοῦνται ἀνάμεσό τους

δέν τοὺς πρέπει ἐλευθεριά».

Ἡ πρόσφατη ἀναγνώριση τῆς Γενο-κτονίας τῶν Ἀρμενίων ἀπὸ τίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες ἐνθαρρύνει καὶ τίς δικές μας προσπάθειες γιὰ νὰ ἀναγνωρισθεῖ ἐπιτέλους καὶ ἡ Γενοκτονία τῶν Ποντίων ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο. Εἶναι κάτι τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἐπιδιώξουμε πάση θυσίᾳ καὶ νὰ τὸ ἐπιτύχουμε. Τὸ ὀφείλουμε στοὺς προγόνους μας. Τὸ ὀφείλουμε στοὺς νεκροὺς μας.

Άς μήν αδιαφορήσουμε. Άς μήν όλιγωρήσουμε. Εἶναι χρέος μας!

Τελειώνοντας, ἀδελφοί μου, δέν θά πρέπεινά ξεχνοῦμε ὅτι «ἡ Ρωμανία κι ἄν πέρασεν, ἀνθεῖ καί φέρει κι ἄλλο».

ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΝΤΕ ΚΛΙΚ ΕΔΩ